

Høring av søknad om tillatelse til mudring og utfylling ved Utøyakaia i Hole kommune – Uttalelse fra Forum for Natur og Friluftsliv Buskerud

Forum for Natur og Friluftsliv Buskerud viser til Statsbygg sin søknad om tillatelse til mudring og utfylling ved Utøyakaia i Hole kommune i sammenheng med etablering av nasjonalt minnested for 22. juli.

Det nasjonale minnesmerke vil bestå av 77 bronsesøyer plassert på en granittrapp som løper ut i vannet og danner en gjestebrygge. I tillegg skal det etableres en ny rampe i sjøen for fergen MS Thorbjørn som frakter passasjerer til og fra Utøya. Det skal også bygges en ny vei fra fylkesvei 2848 og ned til minnesmerket på Utøyakaia.

Byggeprosjektet innebærer til dels omfattende grunnarbeider på land og i vann, og høye sammenhengende støpearbeider. Ettersom Tyrifjorden er en drikkevannskilde og store deler av fjorden er etablert som naturreservat, stilles det strenge krav til håndtering av løsmasser og anleggsvann.

I søknaden fra Statsbygg står det følgende:

Det søkes om tillatelse til å mudre ca. 750 m³ (± 300 m³) innenfor et areal på ca. 850 m² (± 100 m²). Massene skal leveres til godkjent mottak. Det søkes også om tillatelse til å fylle ut ca. 700 m³ (± 350 m³) innenfor et areal på ca. 670 m² (± 200 m²).

Tiltakshaver ønsker å starte anleggsarbeidene i august 2020, da minnesmerket etter planen skal stå ferdig innen tiårsmarkeringen 22. juli 2021.

Fylkesmannen i Oslo og Viken har sendt søknaden til Statsbygg på høring til berørte instanser, og ønsker innspill på om tillatelse skal gis eller ikke. Fylkesmannen ønsker å få informasjon om eventuelle forhold som ikke er tilstrekkelig opplyst i søknaden, og konkrete forslag til avbøtende tiltak og vilkår.

Landskapsanalyse fra Asplan Viak

I søknaden til Statsbygg er naturtypelokaliteten kartlagt av Rein Midteng i Asplan Viak, datert 05.06.2018. I rapporten fra Asplan Viak er det kartlagt viktige naturtyper av særlig verdi for biologisk mangfold i planområdet for regulering av minnested ved Utøyakaia i Hole kommune.

Naturviter Rein Midteng i Asplan Viak skriver følgende om naturmangfoldet i sin rapport av 5. juni 2018:

Bergarter

Bergartene i planområdet består av noe rike bergarter i form av sandstein, rødbrun, siltstein og stendannede konglomerat. Erfaringsmessig er disse bergartene i området middels base (kalk)rike, og gir opphav til noe rike vegetasjonssamfunn. Løsmassene består av havavsetninger. Disse kan, avhengig av innslaget av skjellsand, være baserike.

Vegetasjon.

Nærmest Tyrifjorden finnes grunnlendt vegetasjon med arter som hengeaks, nakkebær, teiebær, tveskjeggveronika, engtjæreblom, korsved, skogkløver, spisslønn, smørbukk, blodstorkenebb, gulflat belg, mørkkongslis, skogkrattssoleie og sprikemispel. På berg mot fjorden ble laven småfiltlav funnet.

Naturtypelokaliteter, rødlistearter

I rapporten til Asplan Viak er det fokusert på leveområder for truede arter og nær truede arter, såkalt rødlistede arter.

I området er det funnet skogkrattssoleie, en art som står oppført på rødlista. I rapporten står det at dette er en art som krever baserik berggrunn, og som dessuten er konkurransesvak og konkurreres bort av mer høyvokste og nitrogenkrevende arter.

I rapporten anbefales det at naturtypelokaliteten ikke bygges ned, eller påvirkes gjennom teknisk inngrep. Vegetasjonen er slitesterk og tåler en god del tråkk, men for stor tråkkbelastning vil være negativt. I rapporten står det derfor at selve minnesmerket bør unngås innenfor lokaliteten. Derimot vil det være positivt om fremmede arter fjernes fra lokaliteten.

Naturvern i Tyrifjorden

Storøya Naturreservat

Nord for Utøyakaia ligger Storøya naturreservat som ble fredet 15. januar 1988. Området preges av et biologisk mangfold og en variert flora. Naturreservatet er nå forlenget med å dekke hele nordre Tyrifjorden.

Nordre Tyrifjorden

27.mars 2020 vedtok Kongen i statsråd at Nordre Tyrifjorden og Storelva Naturreservat skal vernes. Det nye reservatet er på om lag 11 191 dekar og tilsvarer omtrent 1600 fotballbaner. Naturreservatet er en kompensasjon for tap av naturmangfold i forbindelse med utbygging av Ringeriksbanen og E16.

Lienskjæret biotopvernområde

Sørøst for Utøya ligger også Lienskjæret biotopvernområde som ble vernet med hjemmel i lov 19. juni 2009. Biotopvernområdet skal ta vare på et område som har særskilt betydning som økologisk funksjonsområde i form av hekkelokalitet for fiskemåke. Det er en målsetting å beholde verneverdiene i best mulig tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

Utøyakaia ligger midt imellom to vernede deler av Tyrifjorden. I naturmangfoldloven § 36 står det beskrevet følgende: «I et landskapsvernområde må det ikke settes i verk tiltak som alene eller sammen med andre tiltak kan endre det vernede landskapets særpreg eller karakter vesentlig». Vi i Forum for natur og friluftsliv Buskerud mener at mudring og utfylling ved Utøyakaia vil endre områdets karakter vesentlig og påvirke naturvernområdene i Tyrifjorden.

Strandsonen er truet

I plan- og bygningsloven § 1-8 andre ledd er det et generelt byggeforbud i 100-metersbeltet langs sjøen. 100- metersbeltet i strandsonen er allikevel under sterkt press. Utbygging av Utøyakaia vil føre til nedbygging av et naturområde i Tyrifjorden, et område som allerede vil bli sterkt preget under utbygging av Ringeriksbanen.

Forum for Natur og Friluftsliv Buskerud mener at det ikke er nødvendig å gi dispensasjon til mudring og utfylling ved Utøyakaia og innenfor 100-metersbeltet, men at minnesmerket kan bygges lenger fra sjøen. Strandsonen bør sikres slik at det biologiske mangfoldet i Tyrifjorden i varetas på best mulig måte.

Konklusjon.

Forum for Natur og Friluftsliv Buskerud råder fylkesmannen i Oslo og Viken til ikke å gi tillatelse til mudring og utfylling av Utøyakaia. Utbyggingen vil prege allerede eksisterende naturvernområder, og gjøre skade på det biologiske mangfoldet i Tyrifjorden som allerede er under press.

Vennlig hilsen

Kaja Høgås

Fylkeskoordinator
FNF Buskerud